

Att forska i sjömanshusarkiv

SJÖMÄN

En enkel handledning i hur man forskar efter sjömän i
sjömanshusens arkiv samt om hur man efterforskar
fartyg och dess historia.

Sveriges
Sjömanshusmuseum

SJÖMANSHUSEN OCH DERAS DISTRIKT

Sjömanshusinstitutionen har sitt ursprung i ”Kongl. Maj:ts Nådige Reglemente hwarefter coopvaerdie-Skeppare och Skeppsfolk hafwa sig at rätta”. 1748-03-30 stadgades det bl.a. att – till beredande av understöd åt gamla sjömän – skulle inrättas ett sjömanshus i Stockholm. Samma år inrättades Stockholms sjömanshus. Det hade hela riket som arbetsområde. Efter en anhållan från Göteborg fick genom Kungl. Förklaring 1752-08-04 Göteborg och övriga stapelstäder som ville inrätta sjömanshus rätt att disponera de på orten inflytandes sjömanshusmedlen för understödsverksamhet bland ortens eget sjöfolk. 1753 inrättades sjömanshuset i Göteborg och det blev så småningom regel att varje stapelstad skulle ha sitt sjömanshus. Sjömanshusen fick efter hand vidgade arbetsuppgifter. Från att ursprungligen ha varit en sjuk- och understöds-kassa åt sjöfolket, kom sjömanshusen att utöva en viss del av statens kontrollerande verksamhet. 1796 hade 38 stapelstäder (därav flera i Finland) egna sjömanshus.

Någon skyldighet att inrätta sjömanshus fanns dock inte förrän 1864 då Kommerskollegium ålades att föranstalta om inrättande av sådana i de nio stapelstäder som då ännu saknade sådant.

De första bestämmelserna gällande sjöfolkets registrering kom 1735. Innan fartyget avgick till utrikes ort skulle en lista med namnen på sjömännen i besättningen, en s k **manlista**, upprättas hos magistraten. Listan skulle visas upp på konsulaten utomlands och för magistraten när fartyget återkom till svensk hamn. Var inte alla sjömännen på manlistan med hem kunde både sjömannen och skepparen bestraffas.

Reglerna fick inte avsedd verkan och för att förbättra efterlevnaden kom 1748, efter utländsk förebild, en ny lag kallad **kofferdireglementet** vari bl a föreskrevs förmåner för de skötsamma och bestraffningar för de misskötsamma sjömännen samt en särskild organisation, kallad **sjömanshus** som skulle ledas av en **skeppsombudsman**. Samma år fick Stockholm ett sjömanshus och med tiden inrättades det sjömanshus i alla stapelstäderna. Sjömanshusen skulle också ha magistratens manlista. Vidare det som kom att betraktas som deras viktigaste uppgift, att ta upp en avgift från redare och sjöfolk för att med dessa medel sörja för att gamla och sjuka sjömän samt sjöfolks efterlevande kvinnor och barn fick en rimlig pension.

Omkring 1840 övergick magistratens mönstringsuppgifter till sjömanshusen på de orter där det inrättats sådana. På andra orter hade tullen och magistraten uppgifterna. År 1841 kom en förordning om att manlistan skulle ersättas av ett dokument med mera fullständiga uppgifter om sjömännen en **sjömansrulla** och sjömännen skulle förses med motbok. År 1871 kom nya bestämmelser om registrering av sjöfolk och vi får från detta år bättre möjlighet att följa sjöfolks tjänstgöring på olika fartyg.

1870-03-04 med giltighet från 1871-01-01, intogs en bestämmelse i det nya sjömanshusreglementet att det skulle finnas ett sjömanshus i varje stapelstad, och därmed upphävdes 1748 års reglemente. 1871-03-10 förordnade Kungl. Maj:t om distrikten för de särskilda sjömanshusen i riket.

Senare uppgifter om vilka områden sjömanshusen skulle omfatta finner man i Kommerskollegii författningssamling (serie A) samt i Kungl. Sjöfartsstyrelsens meddelanden (allmänna serien).

1911-07-13 (med giltighet från 1912-01-01) kom en ny förordning angående sjömanshusen i riket samt sjöfolks på- och avmönstring m.m., varvid 1870 års sjömanshusreglemente upphävdes. Förordningen innebar bl.a. att Kungl. Maj:t fick rätt att bestämma var sjömanshusen skulle finnas. Kungl. Maj:t beslöt 1938-06-17 om indragning av 17 av de 47 sjömanshusen fr.o.m. 1939-07-01, eftersom man ansåg att det fanns för många sjömanshus.

1939-06-09 (med giltighet från 1939-07-01) kom en ny kungörelse angående sjömanshusen i riket samt sjömäns på- och avmönstring m.m., som upphävde 1911 års förordning.

Enligt beslut av 1960 års riksdag upphörde de 30 dåvarande sjömanshusen med sin verksamhet 1961-06-30. De ersattes av 20 statliga organ som fortfarande kallades sjömanshus, men sorterade under AMS.

1961-04-14 (med giltighet från 1961-07-01) utfärdades en ny förordning om registrering och mönstring av sjömän. 1967 ändrades antalet sjömanshus till 16.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut 1969-12-05 upphörde sjömanshusen med sin verksamhet vid utgången av år 1969. Sjömanshusens arbetsuppgifter hade den 1 juli 1961 övertagits av 20 privata sjömanshusstiftelser (vilka i sin tur upphörde 1973) och statliga sjömansnämnder (de 11 lokala sjömansnämnderna upphörde 1969-06-30), , samt 1969-07-01 av sjömansförmedlingarna och det nyinrättade centrala sjömansregistret. 1973 bildades Stiftelsen Sveriges Sjömanshus, som förvaltar sjömanshusens kvarvarande kapital.

Sjömansregistreringen kom med tiden också att användas av olika myndigheter som Kommerskollegiet, Värnpliktsverket, Sjöfartsverket, Handelsflottans pensionsanstalt och andra sociala organisationer som byggde sin verksamhet på uppgifter från registret.

Under 1900-talet blev sjömanshusens verksamhet föremål för flera utredningar och 1939 kom en stor reform varvid flera sjömanshus lades ner och samtidigt kom registerkortet som från detta datum använts för noteringar om sjömäns behörighet och sjötid. Kortet slopades först 1984 när sjömansregistreringen lades över för datahantering på Sjöfartsverket.

Numera mönstrar man direkt på fartyget eller rederiet, och befälhavare eller rederi anmäler anställningen till sjömansregistret på Sjöfartsverket.

VAR FINNS SJÖMANSHUSARKIVEN?

Sjömanshus

Falkenberg
Gävle
Göteborg
Halmstad
Haparanda
Helsingborg
Hudiksvall
Härnösand
Jönköping
Kalmar
Karlskrona
Karlshamn
Karlstad
Kristianstad
Kungälv
Landskrona
Lidköping
Linköping
Lysekil
Luleå
Malmö
Marstrand
Norrköping
Nyköping
Oskarshamn
Piteå
Ronneby
Simrishamn
Skellefteå
Strömstad
Stockholm
Sundsvall
Söderhamn
Söderköping
Södertälje
Sölvesborg
Trelleborg
Uddevalla
Umeå
Uppsala
Vadstena
Varberg
Visby
Vänersborg
Västervik
Västerås
Ystad
Åmål
Örnsköldsvik

Förvarande arkiv

Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Göteborg
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Vadstena
Landsarkivet i Vadstena
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Göteborg
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Göteborg
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Göteborg
Landsarkivet i Vadstena
Landsarkivet i Göteborg/Sjömanshusmuseet
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Göteborg/Sjömanshusmuseet
Landsarkivet i Vadstena
Landsarkivet i Uppsala
Landsarkivet i Vadstena
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Göteborg
Stockholms Stadsarkiv
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Vadstena
Stockholms Stadsarkiv
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Göteborg/Sjömanshusmuseet
Landsarkivet i Härnösand
Landsarkivet i Uppsala
Landsarkivet i Vadstena
Landsarkivet i Göteborg
Landsarkivet i Visby
Landsarkivet i Göteborg
Landsarkivet i Vadstena
Landsarkivet i Uppsala
Landsarkivet i Lund
Landsarkivet i Göteborg
Landsarkivet i Härnösand

INSKRIVNINGSREGISTREN

I inskrivningsregistret (normalregistret) noterades inskrivningsår, dag, nummer, vederbörandes namn, födelsedata (ibland även föräldrarnas namn), kyrkobokföringsort etc. Inskrivningsnumret följde sjömannen till dess att han avfördes ur registret (i vissa fall fick sjömannen ett nytt nummer vid omläggning av registren).

Vid varje mönstring gjorde man i inskrivningsregistret en hänvisning till andra handlingar som ger närmare besked om själva anställningen.

En kolumn brukar innehålla uppgifter om tjänstgöring där man på- eller avmönstrat inom det egna distriktet. De siffror som brukar finnas i denna kolumn (vanligtvis år och uppslagsnummer) är hänvisningar till på- och avmönstringslistorna.

En kolumn brukar innehålla uppgifter om tjänstgöring där man på- och/eller avmönstrat inom ett annat sjömanshusdistrikt, eller där på- och/eller avmönstring skett vid konsulat. De siffror som brukar finnas i denna kolumn (vanligtvis år och uppslagsnummer) är hänvisningar till rapporter om mönstringar vid andra sjömanshus och konsulat.

Genom att kombinera de uppgifter man får fram i på- och avmönstringslistorna vid det egna sjömanshuset och rapporterna (meddelandena) om mönstring vid andra sjömanshus och konsulat kan man få fram uppgifter om sjömannens resor.

I 1870 års sjömanshusreglemente fastställdes ett formulär för ovan nämnda inskrivningsregister. I reglementet finns bl.a. närmare bestämmelser om vem som skulle införas i inskrivningsregistret.

I de flesta fall har sjömännen skrivits in vid det sjömanshus inom vars distrikt de första gången har påmönstrat, oberoende av kyrkobokföringsort. Flera skåningar finns t.ex. därför inskrivna vid sjömanshuset i Stockholm.

Kvinnor blev ej inskrivna vid sjömanshusen före 1934. För tiden dessförinnan är enda möjligheten att få uppgifter om dessa att söka i äldre sjömansrullor, eftersom det är enda stället där de blev antecknade. Inskrivningsregistersystemet behölls fram till 1939, då det ersattes av ett kortsystem med s.k. huvudkort.

Inskrivningsregistret från 1939 skulle i princip omfatta alla svenskar som var anställda ombord och yrkesverksamma i svensk handelssjöfart. Till denna yrkeskår räknade man till en början inte dem som var sysselsatta på fartyg i svensk inre fart.

Eftersom registren skulle omfatta svenska sjömän finns utländska sjömän som seglade i svenska handelsflottan före 1962 oftast inte upptagna. Den enda möjligheten att få uppgifter om dessa är att söka i äldre sjömansrullor, eftersom det är enda stället där de blev antecknade.

Inskrivningsregistret skulle granskas av sjömanshuset en gång om året. Då avfördes de som inte längre ansågs vara sjöfarande. Däremellan förekom avregistrering t.ex. vid dödsfall eller när sjömannen anmält att han lämnat yrket. Huvudkortet togs vid

avregistrering ut ur inskrivningsregistret och sorterades in i ett särskilt register över avförda, det s.k. arkivregistret. Flera avregistrerade tog åter anställning till sjöss. Deras huvudkort togs då ur arkivregistret och placerades åter i inskrivningsregistret.

Var och en som tillhörde ett lokalt inskrivningsregister blev fr.o.m. 1961 också registrerad hos sjöfartsstyrelsen i ett centralt register av referenskaraktär. Sjömanshusen och andra institutioner lämnade fortlöpande information till detta centrala register. Korten för dem som avregistrerats ur det centrala registret (dvs 1961 – 1969) samlades i ett register. Detta register hade sin motsvarighet i de lokala arkivregistren vid sjömanshusen.

Den lokala registreringen vid sjömanshusen upphörde 1969-07-01 och ersattes av en central registrering. Arbetsmarknadsstyrelsen utsågs till huvudman för det nya registret, som förlade till Göteborg i anslutning till sjömansförmedlingen därstädes under namnet Sjömansregistret. Dit fördes också dåvarande sjöfartsstyrelsens centrala referensregister över svenska sjömän. Samtidigt överlämnades sjömanshusens huvudkort tillsammans med kopior av sjötjänstutdrag. Dessa arkivalier finns numera på Landsarkivet i Göteborg. Om man önskar mönstringsuppgifter rörande svenska sjömän efter den 1 juli 1939 kan man skriva eller ringa till Landsarkivet i Göteborg, Box 19035, 400 12 GÖTEBORG. Tel. 031 – 778 68 00.

Huvudkortet är sorterat i personnummerordning. Ange därför sjömannens födelsetid vid kontakt med arkivet.

Vissa register över sjömän finns också mikrofilmade. Mikrokortet går att köpa från SVAR i Ramsele, som också kan ge besked på vad som är filmat.

SJÖMANSRULLOR

1841-03-01 (med giltighet från 1841-07-01) förordnade Kungl. Maj:t vilka pass- och nationalitetshandlingar som skulle finnas på svenska fartyg över 10 lästers dräktighet i utrikes fart. Bland dessa handlingar fanns sjömansrullan. Rullans utseende framgick av en bilaga till förordningen. Den kunde utfärdas av sjömanshusdirektionen i den stad varifrån fartyget avgick eller, om fartyget avgick från lanthamn, av sjömanshusdirektionen i närmaste stad. Fanns ej något sjömanshus fick magistraten utfärda rullan.

Sjömansrullan innehåller uppgifter om fartyg och besättning.

Följande uppgifter finns om besättningen i normalfallet:

- Den mönstrades namn (ibland anges namnet med bara initialer), födelsetid och ort, kyrkobokföringsort, sjömanshus där vederbörande var inskriven samt registreringsnummer, påmönstringsort och tid, förhyrningstid, befattning ombord, behörighetsbevis (i förekommande fall), löneuppgift, avmönstringsort och tid samt anledning, hyresavgift och slutligen den avmönstrades kvittens.

- Sjömansrullornas utseende och innehåll varierar. Från början utfärdades sjömansrullor bara till de fartyg som gick utrikes. Efter hand kom man att utfärda sjömansrullor även till fartyg i inrikes fart. Detta blev senare obligatoriskt.
- Sjömansrullan medföljde fartyget och uppdaterades kontinuerligt. Dess giltighetstid var i regel ett år. I vissa inskrivningsregister har en del uppgifter (hänvisningar) rörande sjömännens på- och avmönstringar utelämnats. Då måste man kontrollera sjömansrullorna.
- Sjömansrullorna före 1900 kan vara spridda på många olika sjömanshus. En rulla utfärdad den 1 januari 1900 eller senare är förvarad i det sjömanshusarkiv inom vars distrikt fartyget varit hemmahörande vid rullans utfärdande.
- I vissa arkiv finns det alfabetiska register över sjömansrullorna. Sådana kan även förekomma som bilagor till arkivförteckningarna.
- Sjömansrullor efter 1969-06-30 förvaras vid Landsarkivet i Göteborg.
- Manskapsförteckningarna kan sägas vara en slags rulla för mindre fartyg. Fartyg om minst 20 bruttoregister-ton skulle ha en manskapsförteckning om de ej hade sjömansrulla. Manskapsförteckningarna gällde bara för svenska farvatten. Skulle fartyg klareras ut måste de ha sjömansrulla.

PÅ- OCH AVMÖNSTRINGSLIGGARNA

På- och avmönstringsliggarna upprättades i sjömanshusen. De omfattar främst uppgifter om mönstringar som gjorts inom det egna distriktet. De är mestadels förda fartygsvis i kronologisk ordning. Vissa mönstringsliggare har alfabetiska register. Ibland finns särskilda mönstringsliggare uppgjorda vid tullinspektion, tullkammare eller tullstation. Dessa förvaras också i sjömanshusarkiven.

1939 – 1961 fördes samma uppgifter på de tidigare nämnda huvudkorten som i mönstringsliggarna. Mönstringsliggarna upphörde att föras 1961-06-30.

Eftersom på- och avmönstringsliggarna är baserade på uppgifter ur sjömansrullorna kan uppgifter som finns i på- och avmönstringsliggarna även återfinnas i sjömansrullorna. Man skall vara uppmärksam på att det ofta förekommer felaktiga uppgifter i dessa.

Inskrivningsregistrens hänvisningar till på- och avmönstringsliggarna (vanligtvis år och uppslagsnummer) gör att dessa normalt används för att få fram uppgifter om sjömännens sjöresor. Man kan gå direkt till sjömansrullorna för att få uppgifter om mönstringar m.m. rörande en viss person endast i de fall då man vet att personen tjänstgjort på ett visst fartyg vid en viss tidpunkt. Med hjälp av anteckningarna i inskrivningsregistren måste man annars gå omvägen via på- och avmönstringsliggarna innan man kan få fram primäruppgifter ur sjömansrullorna.

RAPPORTER OM MÖNSTRINGAR VID ANDRA SJÖMANSHUS OCH KONSULAT

Innehåller uppgifter om på- och avmönstring av sjöfolk tillhörande annat sjömanshus. De sändes till det sjömanshus där den mönstrade sjömannen var inskriven.

När en sjömansrulla, efter besättningens avmönstring, kommit sjömanshuset tillhanda, sändes dylika meddelanden till varje sjömanshus där de upptagna sjömännen var inskrivna.

När rapporterna kom in till sjömanshuset numrerades de i löpande följd och bands ofta in. De kallas rapportböcker.

I inskrivningsregistren t.o.m. 1939-06-30 finns en särskild kolumn med hänvisningar till dessa rapporter.

FORSKNING EFTER SJÖMÄN YRKESVERKSAMMA 1939 ELLER DÄREFTER

Vid efterforskningar av sjömän som var till sjöss 1939 och därefter är det enklaste sättet att gå tillväga att kontakta Landsarkivet i Göteborg och be om en kopia på Sjöfartsverkets registerkort för sjömannen ifråga. Man behöver då veta namn och födelsetid på sjömannen för att man skall kunna hitta rätt i arkivet. I utdraget får man reda på samtliga persondata om sjömannen, vilka fartyg han varit mönstrad i och sjötiden i dessa.

SAMMANFATTNING FORSKNING I SJÖMANSHUSREGISTER

Från 1841 ersattes manlistan som dokument över besättningen av sjömansrullan som innehåller mycket mer uppgifter om sjömannen än den enkla manlistan. Sjömansrullan var ursprungligen utformad som en rulla av tjockt papper men den blev inom kort inbunden. Den medföljde fartyget och uppdaterades efterhand som personal mönstrade av och på. Sjömansrullan utfärdades för ett år men många fartyg som sällan besökte svenska hamnar fortsatte att använda den under längre tid vilket inte minskade noteringarnas giltighet men försvårade sjömanshusets arbete. Sjömansrullor utfärdades till 1984 då de ersattes av datauppgifter från Sjöfartsverket.

Sjömansrullor utfärdade före 1900 kan vara spridda på olika sjömanshus. Rullor utfärdade från 1900 är förvarade i det sjömanshusarkiv inom vars distrikt fartyget varit hemmahörande när rullan utfärdades. Sjömansrullor utfärdade efter 1969-06-30 förvaras vid Landsarkivet i Göteborg.

I inrikes fart kunde rullan ersättas av en manskapsförteckning som fördes av fartyget och överlämnades till sjömanshuset vid seglationstidens slut för året. Manskapsförteckningar kontrollerades inte i samma utsträckning som sjömansrullor och är därför inte lika tillförlitliga.

Mönstringsuppgifter före 1871

För tiden före 1871 finns enstaka lokala register vid olika sjömanshus men inget sammanhängande inskrivningsregister vilket försvårar forskningen. Det finns **mönstringsliggare** som omfattar på- och avmönstringar, det finns manlistor och sjömansrullor där man kan finna namnen på sjömännen på ett visst fartyg men dokumenten är handskrivna och av mycket varierande läsbarhet. Vidare var sjömännen oftast inskrivna vid det sjömanshus där de mönstrade första gången vilket kan skapa osäkerhet vid forskningen. Först 1911 blev det obligatoriskt att sjömännen skulle vara inskrivna vid sjömanshuset i det distrikt där de var kyrkobokförda.

Mönstringsuppgifter 1871-1939

I 1870 års sjömanshusreglemente kom flera förändringar som väsentligt förbättrade möjligheterna att finna uppgifterna om en sjömans tjänstgöring på olika fartyg. Dels infördes det då **sjöfartsböcker** som gav sjömännen möjlighet att själv dokumentera sin sjötid, dels infördes ett **inskrivningsregister**. Efter det att sjömannen skrivits in i inskrivningsregistret noterades med hjälp av koder på- och avmönstringar, om mönstringsuppgifterna fanns i den egna mönstringsliggaren eller bland på- och avmönstringsuppgifterna från andra sjömanshus.. Inskrivningsregister och mönstringsliggare förvaras nu vid de landsarkiv inom vars distrikt sjömanshuset var beläget.

Inskrivningsregistret vid sjömanshuset i Göteborg kallas ”Påmönstringsliggare, register å fartygsbefälhavare och sjöfolk.” Det består av 19 volymer och omfattar åren 1871-1939. Med hjälp av färger har man skilt på mönstringsuppgifterna.

Svarta siffror hänvisar till påmönstringsliggare vid det egna sjömanshuset

röda siffror till sjömanshusets avmönstringsliggare.

gröna siffror till liggare för på- och avmönstringsuppgifter från andra sjömanshus, från andra mönstringsförrättare i Sverige eller utomlands.

Inskrivningsregistret vid sjömanshuset i Uddevalla har följande uppställning. På den högra sidan, vid de två stora rutorna för på- och avmönstringar finns mönstringarna vid det egna sjömanshuset noterade med f och ett nummer vilket anger nummeruppslaget i mönstringsböckerna.

För mönstringar vid andra sjömanshus anges namnet på sjömanshuset samt datum för påmönstringen.

Mönstringsuppgifter 1939-1984

Sjömän från hela landet med sjötid mellan åren 1939 och 1984 finns registrerade på kort från Centrala Sjömansregistret i Göteborg, nu arkiverade vid Landsarkivet i Göteborg. Kopior av dessa kort kan erhållas från Landsarkivet, telefon 031-778 68 00.

Mönstringsuppgifter från 1985

Uppgifter om sjömän som har varit påmönstrade svenskregistrerade fartyg efter 1984 finns vid Transportstyrelsen, sjömansregistret i Norrköping, telefon 011/19 10 40, knappval, webb-adress. www.transportstyrelsen.se/ombordanstallda, E-post sjofart.smr@transport.se.

SJÖMANSBUSREGISTER VID LANDSARKIVET I GÖTEBORG

Vid Göteborgs sjömanshus 1753-1969 finns

- DI a På- och avmönstringsliggare 1787-1888, 37 volymer
- DI b Påmönstringsliggare vid det egna sjömanshuset , 1792-1961, 313 volymer
- DI c Avmönstringsliggare vid det egna sjömanshuset, 1793-1961, 235 volymer
- DI d Utländska påmönstringsliggare, 1789-1860, 34 volymer
- DI e På och avmönstringsliggare från andra sjömanshus och konsulat, 1871-1971
- DI f Påmönstringsliggare, register å fartygsbefälhavare och sjöfolk (inskrivningsregister) 1871-1939, 19 volymer
- EV Sjömansrullor 1856-1967, 1741 volymer
- EVa -"- supplementserie, 1868-1910, 33 volymer
- EVb -"- -"- 1856-1868, 21 volymer

Vid Uddevalla sjömanshus 1864-1969 finns

- DI aa Magistratens mönstringsbok, 1833-1864, 1 volym
- DI ab På- och avmönstringsjournal för åren 1865-1870, 5 volymer
- DI ac Mönstringsböcker 1871-1961, 78 volymer
- DI ad Mönstringsböcker vid tullkontoret i Lysekil, 1871-1902, 32 volymer
- DI ae Summariska uppgifter över inskrivna sjömän, 1869-1899, 1 volym
- DI af Inskrivningsregister 1871- ... 13 volymer

- DI ag Sjömän på annan plats på- och avmönstrade, 1861-1961, 63 volymer
- EIII Sjömansrullor 1881-1968, 165 volymer
- EIV Manskapsförteckningar 1931-1968, 4 volymer

Vid Kungälv's sjömanshus 1864-1939 finns

- DI a Mönstringsliggare 1858-1939, 4 volymer
- DI b Mönstring på annan ort 1899-1939, 16 volymer
- DI c Register över befälhavare och sjöfolk 1875-1938, 1 volym
- DI d Tjänstgöringsregister för sjöfolk 1913-1929, 3 volymer
- D II Inskrivningsregister 1871-1908, 2 volymer
- EIII Kungälv's sjömansrullor ingår i Göteborgs arkiv
Arkivet omfattar totalt 37 volymer.

Vid Lidköpings sjömanshus 1880-1939 finns

- DI a Mönstringsliggare 1912-1939, 6 volymer
- DI b På- och avmönstringar vid andra sjömanshus och konsulat 1917-1939, 20 volymer
- DI c Namnregister över sjömän 1895-1940, 2 volymer
- DII a Inskrivningsregister, hjälprester, 1880-1939, 4 volymer
- DII b Hjälprester 1899-1939, annan ort, 5 volymer
- EIII Lidköpings sjömansrullor ingår i Karlstads arkiv
Arkivet omfattar totalt 93 volymer

Vid Lysekils sjömanshus 1900-1967 finns

- DI a Mönstringsliggare 1905-1961, 59 volymer

DI ba Avmönstringsliggare 1928-1939, 10 volymer
DI bb Mönstringsliggare, tullen Smögen och Hunnebostrand, 8 volymer
DI bc Mönstringsliggare, utländska fartyg 1910-1956, 1 volym
DI c Meddelande från andra sjömanshus 1903-1961, 80 volymer
DI d Register över befäl och manskap 1903-1939, 8 volymer
DI f Förteckning över registernummer samt diariéer över huvudkort 1939-1967.
Lysekil 1 volym, Marstrand 1 volym, Strömstad 1 volym
DI g Förteckning över pensionärer 2 volymer
EIII Sjömansrullor 1900-1965, 1095 volymer
EIV Manskapsförteckningar, ej skyldiga 1905-1919, 2 volymer
Manskapsförteckningar, 1920-1965. 37 volymer
Arkivet omfattar totalt 1500 volymer

Vid Marstrands sjömanshus 1864-1961 finns
DI a Mönstringsliggare 1865-1961, 85 volymer
DI b På- och avmönstringar vid andra sjömanshus 1904-1961, 58 volymer
DI c Mönstringsliggare för annan än ombudsman 1945-1950, 6 volymer
DII Register till mönstringsliggare 1867-1961, 9 volymer
EI Sjömansrullor 1864-1899, 22 volymer
Arkivet omfattar totalt 283 volymer

Vid Strömstad sjömanshus 1778-1813, 1865-1961 finns
DI a Mönstringsliggare 1790-1813, 1865-1961, 38 volymer
DI b Mönstringsliggare för Hamburgsund 1960-1961, 1 volym
DI c Vid andra sjömanshus på- och avmönstrade sjömän 1915-1961, 47 volymer
DII Register till mönstringsliggare 1865-1939, 12 volymer
DIII Liggare och register, 1871-1889. 1 volym
EI Sjömansrullor 1861-1914, 32 volymer, (fortsätter i Lysekil serie EIII)
EV Manskapsförteckningar 1940-1960, 1 kartong
Arkivet omfattar totalt 273 volymer

ARBETSMARKNADSSTYRELSENS REGISTER 1961-1984

Centrala sjömansregistret i Göteborg 1969-1984

D1 A Sjöjänstöversikter, (huvudkort) för sjömän från hela landet med födelsedatum 1857-1968 och sjötid 1939-1984. Korten är sorterade efter födelsedatum i 368 trälådor, (rosa kort för utländska sjömän).
E1 Manskapsförteckningar, 1961-1984, 22 volymer
EIII Register över manskapsförteckningar 1961-1984
E2 Sjömansrullor 1968-1984, 832 volymer
EII Register över sjömansrullor 1961-1984

ATT FORSKA I FARTYG OCH FARTYGSHISTORIA

Att forska i fartyg och dess historia är ett komplement till släktforskningen, då man utöver sjömannen även fördjupar sig i det eller de fartyg han var mönstrad i. Fartygsforskning kan även yttra sig som en ren hobby, kallad BÅTOLOGI, där man för nöjes skull forskar i t.ex. rederiers fartygsbestånds historia eller i enskilda fartyg som man har intresse av. De riktigt ambitiösa kan ta sig an hela svenska handelsflottans fartyg, vilket utgör 11 606 registrerade fartyg mellan 1891 och 1976. Varje fartyg hade mellan dessa år ett unikt registernummer som följde fartyget under dess svenska tid. Detta registernummer utgör basen för vidare forskning. 1976 slopade Sjöfartsverket registernumren och ersatte dem med enbart signalbokstäverna, som efter att fartyget utgått ur registret ”ärvs” och ges till andra fartyg. Detta försvårar avsevärt forskningen på nyare fartyg.

Användbar litteratur för att utöva fartygsforskning utgörs av **Svensk Skeppslista**, som finns i officiell version fr. o. m. 1908. Tidigare utgavs skeppslistor i privat regi, som är mer eller mindre kompletta och korrekta.

Lloyd's Register är registerböcker på alla världens fartyg som finns från 1800-talet och framåt. Lloyd's Register finns även på Internet under namnet **Fairplay**, där man kan få tillgång till uppgifter mot en årlig avgift.

Numera finns även **Clarksons Register** som är ett privat registerföretag som utger ett sökbart skeppsregister som uppdateras flera gånger årligen.

Marine News är en engelsk publikation som i varje nummer har en lista över fartyg som bytt namn, sålts, haft haveri eller skrotats.

BÅTOLOGEN är en svensk tidskrift utgiven av Klubb Maritim, där det i varje nummer finns uppgifter om fartygsaffärer och skrotningar av svenskanknutna fartyg.

För att söka uppgifter om ett **svenskt** fartyg går man tillväga på följande sätt:

1. Slå i Svensk Skeppslista upp fartygsnamnet i en årgång då man med säkerhet vet att fartyget var i drift.
2. I kolumnen längst till vänster står registernumret angivet. I övriga kolumner står övriga uppgifter om fartyget med längd och bredd, redarens namn osv.
3. Med registernumret till hands kan man vända sig till **Sjömanshusmuseet**, där det finns historiker över hela svenska handelsflottan mellan 1891 och 1976.
4. För kompletterande data om fartyget går man till **Lloyd's Register**, där mer detaljerade uppgifter om byggnadsvarv och maskin kan hittas.

För att söka uppgifter om ett annat fartyg vänder man sig till **Lloyd's Register** och slår på fartygsnamnet ett år man vet att fartyget existerade under detta namn. I registret får man reda på alla tidigare namn och mellan vilka år fartyget hade dessa. Går man tillbaka till de år namnet ändrades kan man se vem som var redare detta år.

Om man inte vet vilket år fartyget hade ett visst namn eller om man inte finner fartyget i senaste upplagan kan man gå till **Lloyd's Registers Supplement/ Former names**. Där kan man se vad fartyget numera heter. Om man inte finner fartygsnamnet där är det troligt att fartyget blivit skrotat.

I **BÅTOLOGEN** och **Marine News** kan man ofta få kompletterande upplysningar om fartyget, speciellt om ägare och manager, som ofta är höljt i dunkel i dagens sjöfart.

Förvarande arkiv för sjömanshusens handlingar.

Landsarkivet i Göteborg www.ra.se/gla/
(Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs, Skaraborgs län)
Box 19035

400 12 Göteborg

Tel vx: 031 - 778 68 00 Fax: 031 - 778 68 25

Besöksadress: Geijersgatan 1

Har sjömansrullor från följande sjömanshus:

Göteborg Karlstad Kungälv Lidköping Lysekil Marstrand Strömstad

Uddevalla Varberg Vänersborg Åmål samt Sjöfartsverkets registerkort över
sjömän 1939-1984

Landsarkivet i Lund www.ra.se/lla/
(Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län)

Box 2016

220 02 Lund

Tel vx: 046 - 19 70 00 Fax: 046 - 19 70 70

Besöksadress: Dalbyvägen 4

Har sjömansrullor från:

Falkenberg Halmstad Helsingborg Karlskrona Karlshamn Kristianstad
Landskrona Malmö Ronneby Simrishamn Sölvesborg Trelleborg Ystad

Landsarkivet i Vadstena www.ra.se/vala/
(Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län)

Box 126

592 23 Vadstena

Tel vx: 0143 - 130 30 Fax: 0143 - 102 54

Besöksadress: Slottet

Har sjömansrullor från:

Jönköping Kalmar Linköping Norrköping Oskarshamn
Söderköping Vadstena Västervik

Landsarkivet i Uppsala www.ra.se/ula/
(Uppsala, Södermanlands, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län)

Box 135

751 04 Uppsala

Tel vx: 018 - 65 21 00 Fax: 018 - 65 21 03

Besöksadress: Dag Hammarskjölds väg 19

Har sjömansrullor från:

Nyköping Uppsala Västerås

Stockholms stadsarkiv (Stockholms län) www.ssa.stockholm.se/

Box 220 63

104 22 Stockholm

Tel vx: 08 - 5082 83 00 Fax: 08 - 5082 83 01

Besöksadress: Kungsklippan 6

Har sjömansrullor från:

Stockholm Södertälje

Landsarkivet i Visby (Gotlands län) www.ra.se/vila/

Box 2142

621 57 Visby

Tel: 0498 - 21 05 14 Fax: 0498 - 21 29 55

Besöksadress: Visborgsgatan 1

Har sjömansrullor från:

Visby

Landsarkivet i Härnösand www.ra.se/hla/

(Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbotten och Norrbottens län)

Box 161

871 24 Härnösand

Tel vx: 0611 - 835 00 Fax: 0611 - 835 28

Fax: 0611 - 835 35 (avd 3, folkbokföringen)

Besöksadress: Rosenbäckshallén 18

Har rullor från:

Gävle Haparanda Hudiksvall Härnösand Luleå Piteå Skellefteå
Sundsvall Söderhamn Umeå Örnsköldsvik

Svenska Arkiv:

Riksarkivet

Box 12541
102 29 Stockholm
Tel vx: 08 - 737 63 50 Fax: 08 - 737 64 74
Besöksadress: Fyrverkarbacken 13- 17
www.ra.se/ra/

SVAR (Svensk arkivinformation)

Box 160
880 40 Ramsele
Tel: 0623 - 725 00 Fax: 0623 - 725 05
Besöksadress: Arkiv & Kulturhuset
www.svar.ra.se/

Krigsarkivet

115 88 Stockholm
Tel: 08 - 782 41 00 Fax: 08 - 782 69 76
Besöksadress: Banérgatan 64
www.ra.se/kra/

Landsarkivet i Göteborg

(Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs, Skaraborgs län)
Box 19035
400 12 Göteborg
Tel vxl: 031 - 778 68 00 Fax: 031- 778 68 25
Besöksadress: Geijersgatan 1
www.ra.se/gla/

Utdrag ur Sjöfartsverkets register över sjömän.

Landsarkivet i Härnösand

(Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbotten och Norrbottens län)
Box 161
871 24 Härnösand
Tel vx: 0611 - 835 00 Fax: 0611 - 835 28
Fax: 0611 - 835 35 (avd 3, folkbokföringen)
www.ra.se/hla/

Landsarkivet i Lund

(Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län)
Box 2016
220 02 Lund
Tel vx: 046 - 19 70 00 Fax: 046 - 19 70 70
Besöksadress: Dalbyvägen 4
www.ra.se/lla/

Arkivcentrum Syd

Tel. 046-222 17 00
www.arkivcentrumsyd.se/

Landsarkivet i Uppsala

(Uppsala, Södermanlands, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län)
Box 135
751 04 Uppsala
Tel vx: 018 - 65 21 00 Fax: 018 - 65 21 03
Besöksadress: Dag Hammarskjölds väg 19
www.ra.se/ula/

Landsarkivet i Vadstena

(Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län)
Box 126
592 23 Vadstena
Tel vx: 0143 - 75300 Fax: 0143 - 75337
Besöksadress: Slottet
www.ra.se/vala/

Landsarkivet i Visby

(Gotlands län)
Visborgsgatan 1
621 57 Visby
Tel: 0498 - 21 05 14 Fax: 0498 - 21 29 55
www.ra.se/vila/

Landsarkivet i Östersund

(Jämtlands län)
Arkivvägen 1
831 31 Östersund
Tel vx: 063 - 77 64 00 Fax: 063 - 12 18 24
www.ra.se/ola/

Stadsarkivet i Malmö

Isbergs gata 13
211 19 Malmö
Tel vx: 040 - 10 53 00 Fax: 040 - 10 53 28
www.malmo.se/stadsarkivet/

Stockholms stadsarkiv (Stockholms län)

Box 220 63
104 22 Stockholm
Tel vx: 08 - 5082 83 00 Fax: 08 - 5082 83 01
Besöksadress: Kungsklippan 6
www.ssa.stockholm.se/

Värmlandsarkiv (Värmlands län)

Box 475
651 11 Karlstad
Tel: 054 - 61 77 30 Fax: 054 - 61 77 31
Besöksadress: Arkivcentrum, Hööksgatan 2
www.statensarkiv.se/varmla/

Demografisk databas Södra Sverige

www.ddss.nu